

บทที่ ๔
การตั้งกระทู้ถาม

การตั้งกระทู้ถามของสมาชิกวุฒิสภาหรือรัฐมนตรี นับเป็นการควบคุมรัฐบาลวิธีหนึ่ง สำหรับประเทศที่มีการปกครองในระบบรัฐสภา เช่น อังกฤษ เป็นคนสำคัญของการตั้งกระทู้ถามต่อรัฐมนตรี ในคณะรัฐบาลโดยสมาชิกวุฒิสภาอยู่ที่สมาชิกวุฒิสภาสามารถจะตั้งกระทู้ถามในปัญหาใด ๆ ก็ได้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะชนโดยทั่วไป และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาลในการบริหารประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีจะต้องตอบกระทู้ถามของสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นที่พึงพอใจ ของสมาชิกวุฒิสภาผู้ตั้งกระทู้ถาม ดังนั้น กระทู้ถามจึงไม่เป็นที่พึ่งพอใจของสมาชิกวุฒิสภา ที่จะทราบข่าวสารบางอย่างจากรัฐบาลเท่านั้น แต่เป็นการควบคุมรัฐบาลได้อีกวิธีหนึ่ง นอกจากนี้อ็คือนายกรัฐมนตรีอังกฤษ เอิร์ล แอทลี (Earl Attlee) กล่าวว่า "สำหรับประเทศประชาธิปไตยโดยเฉพาะประเทศอังกฤษมีสิ่งสำคัญสองสิ่งที่เป็นเครื่องส่งเสริมการปกครองในระบบนี้ ประการแรก คือการยอมรับฐานะและความจำเป็นของการมีฝ่ายค้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบรัฐสภา ประการที่สอง คือ การตั้งกระทู้ถามของบรรดาสมาชิกวุฒิสภา และการตอบกระทู้ถามของรัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีของอังกฤษจะตอบกระทู้ถามที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการรับผิดชอบของตนในรัฐสภาเป็นเวลา ๔ สัปดาห์ กระทู้ถามนี้ครอบคลุมเหตุการณ์สำคัญของโลก จนถึงความเคลื่อนไหวของพลเมือง กระทู้ถามเหล่านี้มีความสำคัญอย่างมากเพื่อจะตรวจสอบการทำงานของข้าราชการทุกคนที่รัฐมนตรีรับผิดชอบอยู่ควย สมาชิกวุฒิสภาผู้ตั้งกระทู้ถามสามารถที่จะนำข้อบกพร่องต่าง ๆ ของรัฐบาลออกโจมตีให้ปรากฏแก่สาธารณชนได้ใน

ที่ประชุมของรัฐสภา"^๒ อนึ่ง ประเสริฐ ภัทมะสุคนธ์ ยังกล่าวเสริมว่า "สำหรับ รัฐสภาไทยวิธีการตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรี เป็นวิธีการควบคุมราชการแผ่นดินในชั้นคน ไม่เป็นวิธีการอันเด็ดขาดแต่ประการใด เพราะเมื่อสมาชิกตั้งกระทู้ถามแล้วรัฐมนตรี จะตอบหรือไม่ตอบก็ได้ ฉะนั้น การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้วยวิธีนี้จึง ไม่มีผลศักดิ์สิทธิ์นัก แต่ก็เป็นประโยชน์ในการควบคุมนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินไม่ให้ฝ่ายบริหารกระทำไปในทางที่ไม่ชอบไม่ควร กระทู้ถามจึง เป็นการ ก้ากกับการปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรี ไม่กระทำการอันใดไปในทางไม่เหมาะสมไม่สม เพราะสมาชิกรัฐสภาจะนำเอาการกระทำนั้นมาตั้ง เป็นกระทู้ถามซักถามกลางที่ ประชุมได้"^๓

๑. ความหมาย "กระทู้ถาม"

กระทู้ถามตามขอมติบัตรการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร หรือ วุฒิสภาเกือบทุกสมัย หมายถึง คำถามซึ่งสมาชิกคนใดคนหนึ่งตั้งถามรัฐมนตรีใน ข้อความใด ๆ จะเป็นข้อเท็จจริงก็ดีหรือข้อนโยบายก็ดี อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ ของรัฐมนตรี^๔

กระทู้ ในพจนานุกรมแปลว่า "ข้อที่ตั้งถามฝ่ายบริหารในสภานิติบัญญัติ" ได้แก่ คำถามที่สมาชิกคนใดคนหนึ่งตั้งถามรัฐมนตรีในข้อความใด ๆ จะเป็นข้อเท็จจริง หรือ ข้อนโยบายก็ดีอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของรัฐมนตรี^๕

^๒ Attlee - Earl, "Growth of Parliamentary Democracy in Britain," Freedom in a Democracy, (London: The Central office, 1968), pp.12-13.

^๓ ประเสริฐ ภัทมะสุคนธ์, "การควบคุมราชการแผ่นดินด้วยวิธีตั้งกระทู้ถาม" รัฐสภาสาร, ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑๑, ตุลาคม ๒๕๑๒, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, หน้า ๑๑.

^๔ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รวมกฎหมาย ระเบียบ ขอมติบัตร และคำสั่งเกี่ยวกับวงงานของรัฐสภา (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์วิษัทรามบุญ, ประเทศไทย ๒๕๒๔), หน้า ๕๔.

^๕ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕), หน้า ๓๑๓.

ในประเทศอังกฤษ คำว่า Question นั้นในวงการรัฐสภาทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐสภาอังกฤษหมายถึง การซักถามต่อรัฐมนตรีในฝ่ายบริหาร ซึ่งสมาชิกสภาเป็นผู้ซักถามและรัฐมนตรีเป็นผู้ตอบ^๖

คำว่า "กระทูถาม" นั้นภาษาฝรั่งเศสใช้คำว่า Les Questions ซึ่งมีทั้งแบบลายลักษณ์อักษรและแบบควววาจา ซึ่งกระทูถามนี้เป็นวิธีการตามประเพณีของรัฐสภาให้สมาชิกสภาผู้แทนและสมาชิกวุฒิสภาที่จะตั้งกระทูถามต่อฝ่ายรัฐบาล^๗

๒. หลักเกณฑ์การตั้งกระทูถาม

การตั้งกระทูถามให้เสนอล่วงหน้า เป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริง หรือ นโยบายและให้ระบุควววาจาจะให้ตอบ ในราชกิจจานุเบกษา หรือจะให้ตอบในที่ประชุมสภา

ข้อเท็จจริงใด ๆ ที่อาจประกอบกระทูถามต้อง เป็นข้อเท็จจริงที่อยู่ กระทูถามรับรองว่าถูกต้อง แม้จะมีไต่ยืนยันรับรองไว้ในกระทูถามก็ตาม และ ถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบ ก็ให้ระบุแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก

๓. ขอบข่ายเกี่ยวกับกระทูถาม

กระทูถามนั้นรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๖๑ ได้บัญญัติให้กระทำในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมวุฒิสภา และเป็นสิทธิเฉพาะตัวของสมาชิกจะตั้ง กระทูถาม เรื่องใด เมื่อใดก็ได้ไม่จำกัดจำนวนกระทูถาม และไม่ต้องมีสมาชิกอื่นรับรองหรือร่วม

^๖ มন্ত্রী รูปสุวรรณ, แผนปฐิวค้ำบรรยายวิชากฎหมายรัฐสภา คณานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๘, หน้า ๙๙.

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๙.

^๘ ขอมังคัมการประชุมของวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๑๙, ข้อ ๑๐๙ และ ขอมังคัมการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๘ ข้อ ๑๑๑.

เสนอกับใคร^๘ แต่การตั้งกระทู้ถามมีข้อห้ามต่อไปนี้ คือ

๓.๑ คำถาม ขอเท็จจริง ตลอดจนคำชี้แจง ต้องไม่พุ่มเพี้ยนเวียนซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นทำนองอภิปราย^{๑๐} และกระทู้ถามต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้^{๑๑}

- ๓.๑.๑ เป็นเชิงประชด ประชัน เสียดสีหรือแกล้งใส่ร้าย
- ๓.๑.๒ เคลือบคลุมเข้าใจยาก
- ๓.๑.๓ เป็นเรื่องที่ไต่คอบแล้วหรือชี้แจงไม่คอบ
- ๓.๑.๔ เป็นการให้ออกความเห็น
- ๓.๑.๕ เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
- ๓.๑.๖ เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ
- ๓.๑.๗ เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใด ๆ เว้นแต่ที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ราชการ

๓.๒ กระทู้ถามซึ่งเป็นเรื่องที่ไต่คอบแล้ว หรือ ชี้แจงว่าไม่คอบ (๓.๑.๓) นั้นจะตั้งถามขึ้นใหม่ได้เมื่อสาระสำคัญต่างกัน หรือเหตุการณ์ในขณะที่มีกระทู้ถามครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้ง กระทู้ถามครั้งก่อน^{๑๒}

๓.๓ ในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มิให้ตั้งกระทู้ถามคนเดียวกันถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่^{๑๓}

^๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ มาตรา ๑๓๖.

^{๑๐} ขอบังคับการประชุมของวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๒๗ ข้อ ๑๐๘ และ ๑๑๒.

^{๑๑} เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๑๑.

^{๑๒} ขอบังคับการประชุมวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๒๗ ข้อ ๑๑๒ และ
 ขอบังคับการประชุมสมาชิกรัฐสภาแทนราษฎร, ข้อ ๑๑๕.

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๒๑ และข้อ ๑๒๔.

๔. การวินิจฉัยกระทูถาม

เมื่อสมาชิกสภาได้ตั้งกระทูถามแล้ว ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าเป็นกระทูถามธรรมดา หรือ กระทูถาม^{๑๔} เมื่อประธานสภาวินิจฉัยประการใด ให้เลขาธิการรัฐสภาแจ้งใหญ่ตั้งกระทูถามทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับกระทูถามนั้น^{๑๕} แต่ในกรณีเป็นกระทูถามควน ต้องบอกให้ทราบว่าได้กำหนดให้ผู้ตั้งกระทูถามถามเรื่องนั้นในที่ประชุมครั้งใด^{๑๖}

๕. การบรรจุกระทูถามเขาระเบียบวาระ

ในการพิจารณาบรรจุ กระทูถาม เขาระเบียบวาระในการประชุมภายใน^{๑๗} วันนับตั้งแต่วันที่ประธานสภาจัดส่งกระทูถามไปยังรัฐมนตรีแล้ว และจะต้องบรรจุตามลำดับที่สมาชิกสภาได้ยื่นเสนอไว้^{๑๘} เว้นแต่รัฐมนตรีจะขอเลื่อนการตอบกระทูถาม^{๑๙} ถ้าเป็นกระทูถามควน เมื่อได้จัดส่งกระทูถามไปยังรัฐมนตรีแล้ว สภาจะได้แจ้งกำหนดการไปยังรัฐมนตรีควว่า ประธานสภากำหนดจะให้รัฐมนตรีตอบกระทูถามนั้นในการประชุมครั้งใด แต่ในกรณีที่เรื่องใดมีเหตุควนกว่า ประธานสภามีโอกาสพิจารณาให้บรรจุกระทูถามควนที่สำคัญยิ่งกว่าเขาระเบียบวาระก่อนกระทูถามควนที่ยื่นไว้ก่อนก็ได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความสำคัญของเหตุการณ์ และความสนใจของประชาชนซึ่งควรจะได้ทราบโดยปัจจุบันเป็นหลักพิจารณาคว^{๒๐}

อนึ่ง ในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มิให้จัดระเบียบวาระสำหรับกระทูถาม

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน, ขอ ๑๑๔ และ ขอ ๑๑๗.

^{๑๕} เรื่องเดียวกัน, ขอ ๑๑๔ วรรคสอง และขอ ๑๑๗ วรรคสอง.

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน, ขอ ๑๑๕ และ ขอ ๑๑๘.

^{๑๗} ขอบังคับการประชุมของวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๒๗ ขอ ๑๑๕ และ
 ขอบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๘ ขอ ๑๑๘.

^{๑๘} เรื่องเดียวกัน, ขอ ๑๑๕ และขอ ๑๑๖.

^{๑๙} เรื่องเดียวกัน, ขอ ๑๑๕ และขอ ๑๑๘.

โดยให้ผู้ตั้งกระทู้ถามเดียวกัน ถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ถาม เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถาม
ของสมาชิกผู้นั้นเหลืออยู่^{๒๐}

๒. การตอบกระทู้ถาม

การตอบกระทู้ถามนั้น อาจจะตอบในราชกิจจานุเบกษา หรือในที่
ประชุมสภาก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ความประสงค์ของผู้ตั้งกระทู้ถาม^{๒๑}

รัฐมนตรีจะขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามใดก็ได้^{๒๒} และรัฐมนตรีย่อมมี
สิทธิที่จะไม่ตอบ ถ้าคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับ
ความปลอดภัยของประชาชนหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน^{๒๓}

เมื่อรัฐมนตรีใดตอบกระทู้ถามแล้ว แต่คำตอบยังไม่ครบถ้วน หรือ
ไม่ชัดเจนพอ ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีก ถ้าประธานอนุญาต แต่ทั้งนี้ต้องไม่
เกิน ๓ ครั้ง^{๒๔}

๓. การถอนกระทู้ถาม

ผู้ตั้งกระทู้ถาม มีสิทธิถอนกระทู้ถามของตนได้ และเมื่อถึงระเบียบ
วาระสำหรับกระทู้ถาม ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามไม่อยู่ในที่ประชุมให้ถือว่าได้ถอนกระทู้ถามนั้น^{๒๕}

^{๒๐} เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๒๑ และข้อ ๑๒๔.

^{๒๑} ขอมบังคับการประชุมของวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๒๗ ข้อ ๑๐๘ ขอมบังคับ
การประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๔ ข้อ ๑๑๑.

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๑๘ และข้อ ๑๒๒.

^{๒๓} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๖.

^{๒๔} ขอมบังคับการประชุมของวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๒๗ ข้อ ๑๑๔ ขอมบังคับ
การประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๔ ข้อ ๑๒๑.

^{๒๕} เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๑๗ และข้อ ๑๒๐.

๔. การระงับกระทูถาม

กระทูถามใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นกระทูถามธรรมดาหรือกระทูถามควน ให้เป็นอันระงับไป เมื่อคณะรัฐมนตรีฟังคณะพินจากตำแหน่ง ๒๖

๕. ประเภทของกระทูถาม

กระทูถามมี ๒ ประเภท คือ กระทูถามธรรมดา และ กระทูถามควน สำหรับกระทูถามควน จะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ก. ประโยชน์สำคัญของแผ่นดินหรือ
- ข. มีเหตุฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะหรือ
- ค. กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม หรือเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ

สำหรับกระทูถามไม่เข้ากรณีดังกล่าวข้างต้น จัดว่า เป็นกระทูถามธรรมดา

อนึ่ง การตั้งกระทูถามในประเทศอังกฤษ สมาชิกสภาสามัญที่จะตั้งคำถามต่อรัฐมนตรี เกี่ยวกับงานในหน้าที่ และ เรื่องที่รัฐมนตรีจะต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา และสำหรับการตอบกระทูถามนั้นสมาชิกสภาผู้ตั้งคำถามเองจะเลือกเอาว่าจะให้รัฐมนตรีตอบควววาจาในสภา หรือ เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งจะตีพิมพ์ในซึ่งเป็นเอกสารของรัฐสภา ถ้าหากต้องการคำตอบควววาจา สมาชิกจะต้องทำเครื่องหมายคอกจันทรไวบนกระดาษคำถามที่ตนตั้งไว้ และจะต้องให้เวลารัฐมนตรีอย่างน้อยที่สุดสองวัน และในหนึ่งวันประชุมสมาชิกจะไ้รับอนุญาตให้ซักถามใดไม่เกินคนละหนึ่งเรื่อง เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีทั้งหลาย ที่จะเลือกกันเองว่าผู้ใดจะเป็นผู้ตอบขอซักถามขอไหน และถ้าหากสมาชิกส่งคำถามไปผิดกระทรวง คำถามนั้นก็จะถูกส่งต่อไปยังกระทรวงที่ถูกส่งต่อไป โดยไม่ต้องปรึกษาผู้ตั้งคำถามเสียก่อน แต่

๒๖ เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๒๒ และข้อ ๑๒๕.

แต่จะต้องบอกสมาชิกผู้ตั้งคำถามนั้นคววาคำถามนั้นถูกส่งไปยังกระทรวงใด และ
 ในกรณีเวลาสำหรับที่จะให้ตอบข้อซักถามคววาวจาในสถานนั้นมีหนึ่งชั่วโมงก็จะตกไป
 และไปจัดพิมพ์ลงใน Hansard แทน นอกเสียจากว่า สมาชิกจะร้องขอให้
 เลื่อนหรือถอนคำถามนั้นเสีย และสำหรับเวลาซักถามของวันประชุมสภา เมื่อ
 ประธานอนุญาตให้ถามคำถามใด สมาชิกจะลุกขึ้นอ่านเลขคำถามของตนแล้วนั่งลง
 แล้วรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็จะลุกขึ้นยืนในที่ ๆ กำหนด เพื่ออ่านคำตอบที่เจ้าหน้าที่
 ในกระทรวง เป็นผู้จัดเตรียมไว้ให้ และสมาชิกอาจจะซักถามเพิ่มเติม และได้
 รับคำตอบเพิ่มเติมได้อีก นอกจากนั้นยังอาจมีสมาชิกอื่น ๆ เข้าร่วมในการซักถาม
 เพิ่มเติมได้อีกด้วย กระบวนการซักถามเช่นนี้ จะดำเนินไปเป็นเวลาพอสมควร
 จนกว่าประธานจะอนุญาตให้ซักถามปัญหาต่อไปได้อีก หนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องควนเป็น
 กรณีพิเศษจริง ๆ ภายหลังจากที่หมดชั่วโมงซักถามแล้ว สมาชิกอาจขอซักถามเป็น
 การเพิ่มเติมเพื่อให้ตอบคววาวจาอีกได้ แต่ทั้งนี้ สมาชิกผู้นั้นจะต้องยื่นคำถามของ
 ตนต่อรัฐมนตรี และต่อประธานสภาภายในเวลาไม่เกิน ๑๖ นาฬิกาของวันนั้น
 และถ้าหากพิจารณาเห็นว่า เป็นเรื่องควนพิเศษจริง ๆ ประธานสภาจะอนุญาตให้
 ทำการซักถามได้อีก และนอกจากนี้สำหรับในกรณีตอบเป็นลายลักษณ์อักษร รัฐมนตรี
 ไม่จำเป็นต้องตอบคำถามนั้นในที่นี้ แต่จะตอบใน Hansard และส่งคำตอบ
 นั้นตรงถึงสมาชิกผู้ถามด้วย แต่อย่างไรก็ดี ถ้าหากยังไม่ได้รับคำตอบตามเวลา
 อันสมควร สมาชิกผู้ถามมีสิทธิที่จะยื่นคำถามนั้นใหม่ได้สำหรับคำตอบที่เป็นลายลักษณ์
 อักษรนี้ นิยมถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขจำนวนมาก ๆ
 หนึ่ง รัฐมนตรีที่ถูกซักถาม ถ้าหากพิจารณาเห็นว่า การตอบคำถามดังกล่าวจะไม่
 เป็นผลดีต่อผลประโยชน์ของชาติจะขอไม่ตอบข้อซักถามนั้นก็ได้อีก^{๒๗}

^{๒๗} สำนักเลขาธิการรัฐสภา, "กระทู้ถาม", เอกสารเผยแพร่ของสำนัก
งานเลขาธิการรัฐสภา (กรุงเทพมหานคร: ไม่ปรากฏโรงพิมพ์และปีที่พิมพ์) หน้า ๓ - ๕.

๑๐. ความสำคัญของกระทูถาม

กระทูถามเป็นวิธีการควบคุมรัฐบาลวิธีหนึ่ง ซึ่งได้รับการบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับ ก็คือการตั้งคำถาม นอกจากนี้ ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช และเศรษฐพร คูศรีพิทักษ์ ในข้ออ้างเถกเถา^{๒๘} "การตั้งกระทูถาม เป็นวิธีการควบคุมฝ่ายบริหารในชั้นต้น ไม่มีมาตรการเด็ดขาดแต่ประการใด ทั้งนี้เพราะรัฐมนตรีมีสิทธิที่จะไม่ตอบ หรือ ตอบกระทูถามก็ได้"

อย่างไรก็ดี การที่รัฐมนตรีใช้สิทธิไม่ตอบกระทูถามของสมาชิกสภาหรือตอบกระทูถามในลักษณะที่ไม่สามารถให้ความกระจ่างในเรื่องที่ถูกถามแก่สมาชิกสภาได้ ก็จะทำให้สมาชิกรัฐสภาสามารถดำเนินการอื่นมาได้ ซึ่งมีลำดับขั้นของที่รุนแรงกว่าการตั้งกระทูถามอย่าง เช่น การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ หรือ การอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล

การตอบกระทูถามที่ไม่สามารถให้ความกระจ่างแก่สมาชิกสภาได้เพียงพอนก่อให้เกิดการอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล ซึ่งมีผลให้รัฐบาลต้องลาออกไป เช่น กระทูถามของ นายเลียง ไชยกาล เรื่องการซื้อขายที่ดินบางส่วน ของพระคลังข้างที่ ซึ่งถามต่อพระยาพหลพลพยุหเสนา เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๐^{๒๙} และต่อมา นายไต ป่าฉิมบุตร และคณะอีก ๒๐ คน นำเรื่อง เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล และในประเด็นปัญหานี้ มีผลทำให้คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลาออก และรัฐบาลพระยาพหลพลพยุหเสนาได้ลาออกตามไปด้วย^{๓๐} ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เคยมีการเ

^{๒๘} ชัยอนันต์ สมุทวณิช และเศรษฐพร คูศรีพิทักษ์, กลไกรัฐสภา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ เนศ, ๒๕๑๔), หน้า ๑๔๕.

^{๒๙} ประเสริฐ โยธีพิทักษ์, การควบคุมรัฐบาลวิธีกระทูถาม, หน้า ๑๐๓ - ๑๐๖.

^{๓๐} สุทัศน์ ธมดี "บทบาทของรัฐสภาไทยในการควบคุมรัฐบาลโดยอาศัยการเปิดอภิปรายทั่วไป" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๕๑ - ๕๒.

นายวีระ มุสิกพงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ ตั้งกระทู้ถาม
ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นสมาชิกพรรคเดียวกันและในการ
อภิปรายได้ขยายไปในทางที่กระทบต่อนายกรัฐมนตรีอย่างแรง จนเป็นเหตุให้
นายกรัฐมนตรีลาออกในเวลาต่อมา

นอกจากนี้ กระทู้ถามที่มีผลนำไปสู่การ เปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ^{๓๑}
เช่น สมัยรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
พุทธศักราช ๒๕๑๔ โดยมีเรื่องสาเหตุมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนอกระทู้ถาม
เรื่องเกี่ยวกับการลอบสังหารผู้นำชาวโรตาวนาในภาคเหนือ และการชุมนุมของ
ไทยการคแล้วรัฐบาลไม่ยอมตอบกระทู้ถาม ดังนั้น นายแคล้ว นรปติ และ
ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช จึงเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ^{๓๑}

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า การใช้วิธีการตั้งกระทู้ถามนั้นถ้ารัฐบาลสามารถ
ตอบกระทู้ได้จนเป็นที่พอใจแก่สมาชิกสภาทั้งหลายได้ ก็จะลดความตึงเครียดทาง
การเมืองลงได้ในขณะเดียวกัน ถ้ารัฐบาลไม่ยอมตอบกระทู้ถาม หรือ ตอบในลักษณะ
ที่ไม่เป็นที่พอใจแก่สมาชิก และกระทู้ถามนั้นถ้าเป็นปัญหาสำคัญและมีประชาชนโดย
ทั่วไปสนใจแล้ว สมาชิกสภาอาจใช้มาตรการอื่นที่รุนแรงกว่านี้ ซึ่งจะมีผลทำให้
คะแนนที่ประชาชนนิยมต่อรัฐบาลลดลง จนรัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ

เมื่อได้ศึกษาดูกิจกรรมทางรัฐสภา พบว่าการตั้งกระทู้ถามเป็นกิจกรรม
ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้มากกิจกรรมหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมอื่น ๆ
อาทิ การเปิดอภิปรายทั่วไป และการที่กระทู้ถามเป็นกิจกรรมที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ใช้มากกว่ากิจกรรมอื่นนั้นน่าจะเนื่องมาจาก

๑. การควบคุมรัฐบาลด้วยการตั้งกระทู้ถาม เป็นบทบาทเฉพาะตัว
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องขอความร่วมมือจากสมาชิก
คนอื่น ๆ ซึ่งต่างกับกิจกรรมในสภาอื่น ๆ เช่น การเสนอญัตติ ซึ่งต้องมีผู้รับรอง
ความที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภา เป็นต้น

^{๓๑} รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๑๔ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๑๔
(สมัยสามัญที่สอง)

๒. การตั้งกระทู้ถามเป็นกิจกรรมที่ง่าย สมาชิกสภาสามารถเรียนรู้วิธีการเขียนกระทู้ถามได้ด้วยตนเอง เมื่อมีปัญหาใดที่ตนสนใจ หรือต้องการถามต่อรัฐบาลในขณะที่กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติของอาศัยการค้นคว้าข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อน ซึ่งหากไม่มีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อนก็จะอาศัยผู้ช่วยคนควาให้

๑. สมาชิกสภาสามารถตั้งกระทู้ถามได้โดยไม่จำกัดจำนวน นอกจากนั้นยังถามได้ทุกเรื่อง ถ้าไม่ขัดกับข้อบังคับการประชุมสภา โดยระบุกระทรวงที่ต้องการถามไปยังกระทรวงใด ดังจะเห็นได้จาก ในสภายุทธราชรัฐ พุทธศักราช ๒๕๑๒ มีกระทู้ถามทั้งหมด ๑๔๔๐ กระทู้ถาม ส่วนสภายุทธราชรัฐ ๒๕๑๔ และ ๒๕๑๕ มีกระทู้ถามมากถึง ๗๒๔ และ ๓๑๖ กระทู้ถามตามลำดับ ภายในท้วงระยะเวลาไม่ถึง ๑ ปี

๔. กระทู้ถามเป็นช่องทางที่สมาชิกสภาแทนราษฎรสามารถนำเอาปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนในระดับท้องถิ่น หรือจังหวัด หรือระดับชาติ เขามาเสนอต่อรัฐบาลเพื่อหาทางแก้ไข ตลอดจนเ็นเครื่องมือในการกระตุ้นและเร่งรัดการบริหารงานของข้าราชการประจำ เพื่อสนองตอบความต้องการนั้น ๆ ดังนั้น การตั้งกระทู้ถามจึงเป็นช่องทางที่สมาชิกสภาใช้ในการรักษาความสนับสุนนของประชาชน และตรงซึ่งคะแนนนิยมจากคู่อรงชั้นทางการเมืองในแต่ละเขตเลือกตั้ง เพราะอย่างน้อยที่สุดประชาชนก็ทราบว่าคนนำเอาปัญหาความเดือดร้อนของ เขามาเสนอในสภา จากการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุ หรือที่ปรากฏเป็นข่าวทางหนังสือพิมพ์ และพวกเขาต่าง ๆ ที่สมาชิกสภานั้นนำมาตั้งกระทู้ถามต่อรัฐบาลได้รับการแก้ไข ประชาชนในเขตนั้นนำมาตั้งกระทู้ถามต่อรัฐบาลได้รับการแก้ไข ประชาชนในเขตนั้นยอมพอใจในผลงานของสมาชิกผู้นั้น ซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกครั้งต่อไป

๑๑. กระทู้ถามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑
กับการปฏิบัติตามความเป็นจริงสมัยรัฐบาลชุดที่ ๔๖

คณะรัฐบาลชุดที่ ๔๖ มีพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี

โดยเป็นรัฐบาลสม (พรรคประชาธิปัตย์, พรรคประชากรไทย, พรรคกิจสังคม, พรรคชาติประชาธิปไตย) และคงที่กล่าวแล้วว่า กระตุถามเป็นวิธีการควบคุม รัฐบาลโดยตรงวิธีหนึ่งที่บรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนิยมใช้ เป็นองค์ประกอบอันหนึ่ง ในการควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหาร โดยทั้งนี้เพราะว่า การตั้งกระตุถาม เป็นเอกสิทธิ์ เฉพาะตัวของสมาชิกแต่ละคนที่จะสอบถาม หรือเร่งรัดการปฏิบัติงาน ของฝ่ายบริหาร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้บัญญัติให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการตั้งกระตุถาม แก่รัฐมนตรีก็เป็นวิธีหนึ่ง ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจในการควบคุมการบริหาร ราชการแผ่นดินของฝ่ายนิติบัญญัติ สมาชิกฝ่ายนิติบัญญัติโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ได้ใช้อำนาจนี้อย่างกว้างขวาง อันอาจจำแนกประเภทของกระตุ ถามที่ถามฝ่ายบริหารนับตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๕๒๒ ออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้

๓ ประเภทคือ

๑. กระตุถามที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่อง เศรษฐกิจของประเทศ
๒. กระตุถามที่เกี่ยวกับเรื่องทางค่านิยม การศึกษา และสาธารณสุข
๓. กระตุถามที่เกี่ยวกับเรื่องทางค่านิยมความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

กระตุถามแต่ละประเภทมีลักษณะและขอบ เขตการ ตามอย่างกว้างขวาง ลักษณะโดยทั่วไปของกระตุถามจะไต่ถามต่อไปตามลำดับ

๑๑.๑ กระตุถามเกี่ยวกับเรื่อง เศรษฐกิจ

กระตุถามที่จัดไว้ในประเภทนี้ ส่วนใหญ่เป็นกระตุถาม รัฐมนตรี เกี่ยวกับเรื่องการเงิน ฐานะทาง เศรษฐกิจของประเทศ กระตุถาม ในประเภทนี้ส่วนใหญ่มุ่งที่จะทราบผลทางการปฏิบัติของฝ่ายบริหาร ในปัญหาที่เกิดขึ้น เฉพาะหน้า โดยเฉพาะกระตุถามที่เกี่ยวกับการ เกษตรจะได้รับความเอาใจใส่และ สนใจเป็นพิเศษจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะสังเกตได้จากจำนวนกระตุถามมีมาก กว่ากระตุถามในเรื่องอื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน^{๑๒}

^{๑๒} สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, สรุปผลงานของรัฐสภาระหว่าง

๑๑.๒ กระทู้ถามเกี่ยวกับการศึกษา สาธารณสุข สังคม

กระทู้ถามในประเภทนี้ส่วนใหญ่เน้นหนักไปในทางด้านสังคม โดยยกเอาข้อเท็จจริงที่ประชาชนกำลังประสบอยู่มาอ้าง และรวมทั้งถามถึงวิธีที่จะแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน และลักษณะของกระทู้ถามประเภทนี้มุ่งหวังแต่เพียงให้รัฐบาลจัดบริการให้แก่ประชาชนตามหน้าที่ของรัฐบาล กระทู้ถามในประเภทนี้มีความสำคัญน้อยกว่ากระทู้ถามประเภทแรก เพราะว่ามีผลเกี่ยวข้องกับประชาชน รองลงมาจากการทำมาหากินของประชาชน ขอบเขตของกระทู้ถามในประเภทนี้ก็กว้างขวางมากเช่นกัน กระทู้ถามนี้ครอบคลุมไปถึงการให้ความสงเคราะห์แก่ประชาชน การศึกษาของประชาชน สนับสนุนการศึกษา กั้นควาคานสมุนไพรรวมทั้งการคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนคนอื่น ๆ

๑๑.๑ กระทู้ถามที่เกี่ยวกับด้านความปลอดภัยของประเทศ

กระทู้ถามในประเภทนี้เกี่ยวกับการทหารในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศไทยส่วนใหญ่ของกระทู้ถามประเภทนี้ ผู้ตั้งกระทู้ถามต้องการที่จะทราบนโยบายของรัฐบาลว่าดำเนินการในเรื่องเหล่านั้นอย่างไร กระทู้ถามประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นเรื่องลับเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศซึ่งบางครั้ง เป็นความลับ อย่างไรก็ตามสมาชิกรัฐสภาผู้แทนก็ได้ให้ความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงพอสมควร ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นเตือนรัฐบาลให้มีความสนใจ

๑๒. ผลของกระทู้ถามที่มีต่อการบริหารงานของคณะรัฐมนตรี ๕๖

กระทู้ถามนั้นถือเป็นวิธีการควบคุมรัฐบาลโดยที่ไม่เค็ดขาดมีลักษณะเป็นการประเมินประนีประนอมกันระหว่างสมาชิกรัฐสภาผู้ตั้งกระทู้ถามกับรัฐมนตรีผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในงานที่ถูกสมาชิกรัฐสภาเป็นผู้ตั้งกระทู้ถาม กระทู้ถามจึงมีลักษณะเป็นการขอทราบข่าวสารข้อเท็จจริงทั้งในคานนโยบาย และคานปฏิบัติของรัฐมนตรี และเป็น การแจ้งข่าวสารที่สมาชิกรัฐสภาผู้ตั้งทราบมาจากท้องถิ่นของตนที่ตนเป็นตัวแทน เช่น

๑๒.๑ กระทู้ถามเป็นการเร่งรัดการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้รีบดำเนินการขจัดความเดือดร้อนของประชาชน

๑๒.๒ กระตุกถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเสนอแนะและแจ้งให้ฝ่ายบริหารทราบให้ดำเนินการอย่างไรโดยอย่างไรตามที่ผู้ตั้งกระตุกถามประสงค์

ปัญหาเกี่ยวกับกระตุกถาม

ในเรื่องเกี่ยวกับการตั้งกระตุกถามที่มีปัญหาเกี่ยวกับที่นาพิจารณา ดังนี้

๑. รัฐมนตรีมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระตุกถามได้ โดยอ้างว่าเป็นเรื่องลับหรือความมั่นคงของประเทศ แต่ในทางปฏิบัติการอ้าง เช่นนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก เพราะต้องเป็นความเห็นของคณะรัฐมนตรี ไม่ใช่เป็นเรื่องที่อยู่ในดุลยพินิจของรัฐมนตรีเอง และแม้จะอ้างความเห็นของคณะรัฐมนตรีก็ไม่ใช่เรื่องที่จะฉลาดนัก เพราะจะทำให้เป็นเรื่องที่ขัดแย้งกับรัฐสภาโดยไม่จำเป็น และก่อให้เกิดความครี้งเครียดระหว่างรัฐบาลกับรัฐสภา หนทางที่มักจะปฏิบัติจึงเป็นเรื่องที่ยินยอมมาตอบ แต่มีการถ่วงเวลาให้นานที่สุดที่จะกระทำได้

๒. ไม่ว่าจะมีการประวิงเวลาหรือไม่ก็ตาม มาตรการควบคุมโดยการตั้งกระตุกถามไม่สู้จะได้ผลนัก เพราะกระตุกถามมีมากในขณะวันประชุมมีน้อย จึงมักปรากฏเสมอว่ากระตุกถามค้างคั่งอยู่เป็นจำนวนมาก แม้เมื่อหมดวาระของสภาผู้แทนราษฎรแล้วก็ยังมีกระตุกค้างไม่ได้ตอบอยู่อีกเป็นอันมาก จึงควรพิจารณาเรื่องการเพิ่มสมัยประชุมและวันประชุมด้วย

๓. การที่กระตุกถามมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจาก การขาดการควบคุมกลั่นกรองในพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองทำหน้าที่กลั่นกรองให้ควย กระตุกถามก็จะน้อยลง แต่ในสภาพที่เป็นอยู่การตั้งกระตุกถามยังค่อนข้างเป็นอิสระของสมาชิก จึงปรากฏกระตุกถามที่เกี่ยวกับท้องถิ่น ซึ่งควรจะวากลวากกันในระดับสภาจังหวัดได้ กระตุกถามหลายเรื่องก็ควรจะใคร่ถามให้เป็นที่ยุติในพรรคการเมืองของตนได้

๔. ในขณะนี้มีกรกล่าวถึงการขอถ่ายทอดการกระจายเสียงออกอากาศทางวิทยุ ในเวลาที่มีการอภิปรายในสภาซึ่งก็เป็นผลดีอย่างมากในแง่การศึกษา และการให้ประชาชนเห็นตัวทางการเมือง แต่มีข้อเสียประการหนึ่งในหลายประการซึ่งมักมีผู้หยิบยกขึ้นโต้แย้ง การอนุญาตให้ถ่ายทอดกล่าวคือ จะเป็นช่องทางให้มีการตั้งกระตุกถามมากขึ้น การอภิปรายจะวากวนยืดยาวและสอไปในทางหาเสียงมากขึ้นซึ่ง

คงเป็นภาระหนักของประธานในที่ประชุม ซึ่งก็เป็นข้อโต้แย้งที่น่าพิจารณาอยู่
ไม่น้อย

๕. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สว่จะนิยมตั้งกระทู้ถามให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา
เพราะไม่เปิดเผยหรือรู้ถึงสาขาวะต้นเหมือนอย่างการตั้งกระทู้ถามให้ตอบใน
ที่ประชุมสภาแต่อันที่จริงการตอบกระทู้ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นวิธีระบายความ
คับคั่งของจำนวนกระทู้ได้เป็นอย่างดี รัฐบาลจึงน่าจะส่งเสริมให้มีการออกข่าว
เกี่ยวกับการถามและตอบกระทู้ในราชกิจจานุเบกษาให้มากขึ้น เช่น อาจนำไป
อ่านทางวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ซึ่งอันที่จริงก็เท่ากับเป็นการประชาสัมพันธ์
ผลงานของรัฐบาลนั่นเอง การตอบกระทู้ถามในราชกิจจานุเบกษาเป็นคุณกับฝ่าย
รัฐบาล เพราะไม่เกิดการเผชิญหน้ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งไม่ต้องถูกซักถาม
เพิ่ม เติมตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

๖. การตั้งกระทู้ถามเป็นเรื่องเฉพาะตัวของสมาชิกสภาผู้ตั้งกระทู้
สมาชิกคนอื่นจะขออภิปรายควยไม่ได้ แต่โดยอาศัยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
มีการหาช่องทางที่จะทำให้ตั้งกระทู้ได้ โดยการเสนอในรูปของญัตติ เช่น
ญัตติให้ตั้งคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญ กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวน
หรือศึกษา เรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า
๒๐ คน ทั้งอาจจะเสนอเป็นญัตติควบกันได้ การเสนอญัตติ เช่นนี้เป็นลักษณะของการ
ตั้งกระทู้ผสมกับการ เปิดอภิปรายทั่วไป โดยหลีกเลี่ยงมาตรการตามรัฐธรรมนูญ เป็น
เหตุให้สมาชิกสภาสามารถเปิดอภิปรายเกี่ยวกับรัฐมนตรีคนเดี่ยวหรือหลายคนได้
สมาชิกสภาหลายคนทั้งฝ่ายที่ขึ้นญัตติและไม่ได้ขึ้นญัตติสามารถรวมอภิปรายได้ แม้ใน
ที่สุดจะไม่ได้นำไปสู่การตั้งคณะกรรมการ หรือการลงมติที่เป็นคุณหรือเป็นโทษอย่างใด
แต่ก็ได้มีการอภิปรายซักถามและไหลลื่นไม่ต่างจากการตั้งกระทู้หรือการ เปิดอภิปราย
เท่าใดนัก ทั้งทำไ้ไ้งายกว่าและรวดเร็วกว่าการตั้งกระทู้ และการ เปิดอภิปราย
ควยซ้ำ มาตรการนี้มีผู้โต้แย้งอยู่ เหมือนกันว่าไม่ชอบควยรัฐธรรมนูญ และผู้เขียน
เห็นว่าโดยอาศัยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เป็นช่องทางให้กระทำเช่นนั้น
ได้ และจะถือว่าวิธีการที่รัฐธรรมนูญไม่ได้อนุญาตไว้เป็นสิ่งที่ไม่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ทำไม่ได้ทำไม่ได้